

INKLUZIJA ROMSKE I EGIPĆANSKE
POPULACIJE IZ PERCEPCIJE DRUŠTVA

NVU „Građanski aktivizam“

Podgorica 2020.

Istraživanje je rađeno za interne potrebe NVU „Građanski aktivizam“ na uzorku od 450 lica sa teritorije Crne Gore od 16 do 65 godina, od kojih 55% čine muškarci a 45% žene. Rađena je telefonska anketa od 14.12.2019. do 20.05.2020. godine. Istraživanje je sprovedeno u partnerstvu sa NVU „Jadranski horizonti“ iz Bara.

Sadržaj

Anketni listić	4
Percepcija želje za inkluzijom	7
Odgovornost za sadašnji socio-društveni položaj RE populacije	8
Romi u parlamentu	9
Romi i zaposlenje	11
Socijalna i društvena inkluzija	14
Romi i edukacija	17
Percepcija o diskriminaciji	19
Zaključak	20

Anketni listić

1. U kojoj mjeri percipirate želju Romske i Egipćanske populacije za inkluziju u crnogorsko društvo
 - a) Apsolutno žele
 - b) Romi ne žele inkluziju u opšte društvene tokove
 - c) Primjetna je želja ali i nedovoljna podrška

2. Da li je socio-ekonomski položaj Rom i Egipćana posljedice nedovoljne želje društva za inkluzijom
 - a) Krivica je na Institucijama i društvu
 - b) Krivica je isključivo na Romskoj i Egipćanskoj populaciji
 - c) Potreban je dodatan napor institucija i društva

3. Da li podržavate afirmativnu akciju u smjeru dobijanja zastupnika Roma i Egipćana u Parlamentu?
 - a) Naravno, Romi i Egipćani kao građani Crne Gore na to imaju apsolutno pravo
 - b) Ne gledam blagonaklono na poslaničko mjesto za partiju Roma i Egipćana (u slučaju odabira ovog odgovora ići pa pitanje 4)
 - c) Mislim da parlamentarna demokratija još uvijek nije dovoljno sazrela u dovoljnoj mjeri (u slučaju odabira ovog odgovora ići pa pitanje 4)
 - d) Nemam jasan stav

4. Razlog zašto ne podržavate da partija Roma i Egipćana ne bi trebala da ima predstavnika u Parlamentu
 - a) Prepoznajem ih kao instrument određene političke strukture kao siguran glas u Parlamentu
 - b) Veća mogućnost političke korupcije i vanjskih malignih uticaja
 - c) Nedovoljna svijest Romske i Egipćanske populacije o političkim procesima
 - d) Nedovoljna politička pismenost Romske i Egipćanske populacije

5. Kako bi gledali na rukovodioca na poslu koji dolazi iz Romske i Egipćanske populacije

- a) Afirmativno. Bitni su jedino ljudski i organizacioni kvaliteti, znanje i iskustvo u poslu
- b) Potpuno svejedno, samo da je po zaslugama
- c) Ne bih lako prihvatio pripadnika Romske ili Egipćanske populacije kao rukovodioca

6. Da li bi zaposlili lice koje pripada Romskoj ili Egipćanskoj populaciji

- a) Apsolutno ako profil odgovara zahtjevima radnog mjesta
- b) Samo pod uslovom da ima dokazano iskustvo u poslu i preporuku prethodnog poslodavca
- c) Ne bih zaposlio pripadnika Romske ili Egipćanske populacije

7. Kako bi gledali na činjenicu da se Vašem kolektivu na poslu pridruži lica koje pripada Romskoj ili Egipćanskoj populaciji i da li bi mu/joj izašli u susret oko adaptacije na radno mjesto

- a) Vrlo pozitivno, rado bih pomogla/pomogao kolegini/kolegi da se adaptira na radno okruženje i kolektiv
- b) Ne bih imao ništa protiv ali bih jedno vrijeme bila/bio rezervisan prema tom licu
- c) Ne bih blagonaklono gledao na lica iz Romske i Egipćanske populacije u svom kolektivu

8. Ako bi Vam se pružila prilika, da li biste se potrudili da ostvarite prijateljski odnos i zasnujete prijateljstvo sa licem koje pripada Romskoj ili Egipćanskoj populaciji

- a) Naravno. Ako mi odgovara ličnost i karakter osobe, druge stvari mi nisu bitne.
- b) Nemam jasan stav
- c) Ne bih

9. Kako bi gledali na činjenicu da se u odjeljenju vašeg djeteta upiše jedno ili više djece iz Romske ili Egipćanske populacije, da li bi prihvatili mješovita odjeljenja sa djecom Roma i Egipćana

- a) Vrlo pozitivno. Sugerisala bih svom djetetu da se upozna sa djetetom/djecom Roma i Egipćana
- b) Nemam jasan stav ali bih sugerisala djetetu da bude rezervisano prema djeci Roma i Egipćana
- c) Negativno

10. Da li podržavate mišljenje da je školovanje (osnovno, srednje i visoko) od velikog značaja za inkluziju Romske i Egipćanske populacije u društvene tokove

- a) Izuzetno važno. Školovanje olakšava integraciju u društvo
- b) Važno je ali nije presudno
- c) Nije važno

11. Da li smatrate da su lica koja pripadaju populaciji Roma i Egipćana izložena diskriminaciji?

- a) Da
- b) Ne znam
- c) Ne

12. Da li smatrate da je lica koja pripadaju populaciji Roma i Egipćana moguće integrisati u društvene tokove

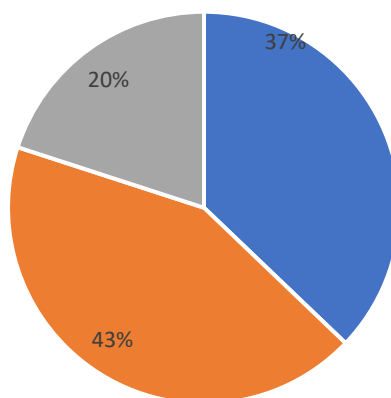
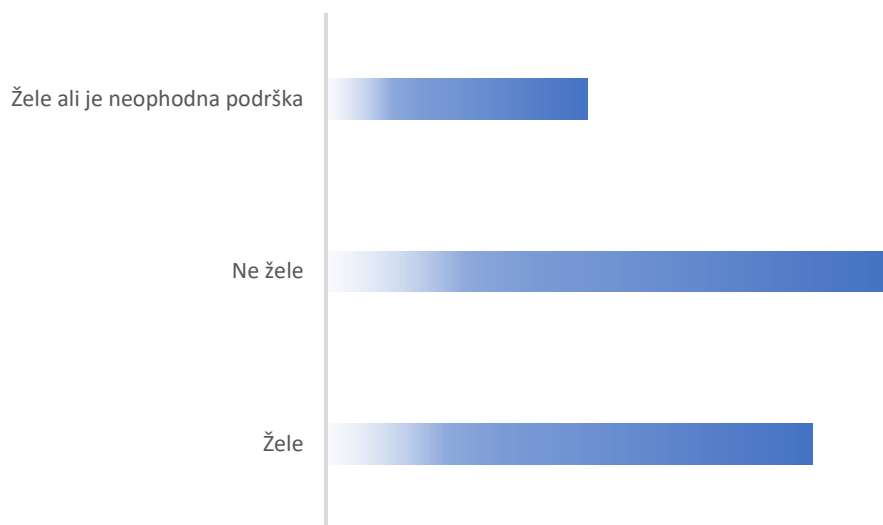
- a) Većinski je moguće uz napor društva, institucija i lica koja pripadaju navedenoj populaciji
- b) Većinski nije moguće zbog čvrsto utemeljenih tradicija, mentaliteta kao i generalne percepcije društva
- c) Nije moguće

13. Da li smatrate da imate iste polazne osnove za život i iste šanse kao pripadnici Romske i Egipćanske populacije?

- a) U velikoj sam prednosti
- b) Imamo isti tretman
- c) Ne znam

Percepcija želje za inkluzijom

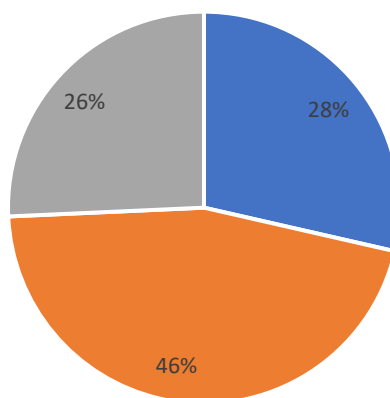
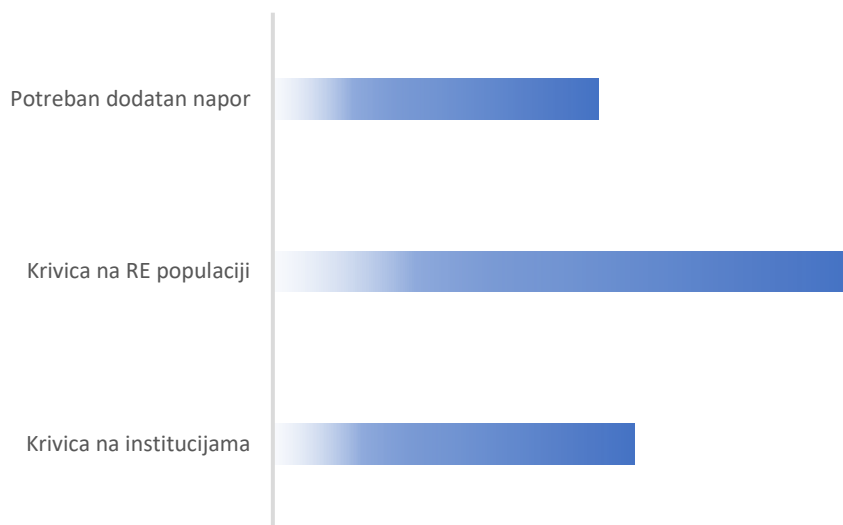
Percepcija anketiranih građanki i građana se dominantno oslanja na tezu da pripadnici Romske i Egipćanske populacije generalno ne žele punu integraciju u društveno-socio-ekonomske prilike, već da više cijene tradicionalan način života koji je karakterističan za populaciju sa ovih prostora.

■ Žele ■ Ne žele ■ Žele ali je neophodna podrška

Odgovornost za sadašnji socio-društveni položaj RE populacije

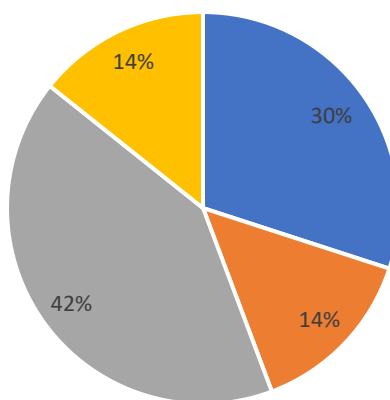
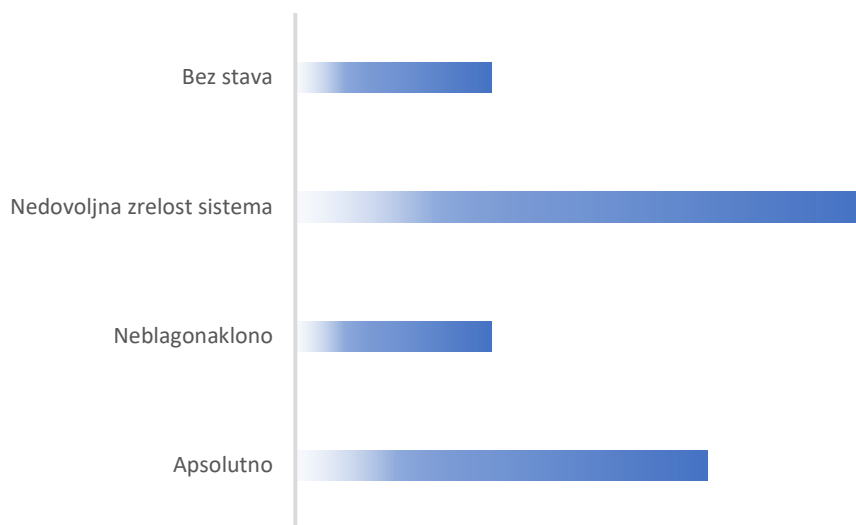
Anketa sugerira da je generalna percepcija anketiranih po pitanju odgovornosti za trenutni status populacije Roma i Egipćana dominantno usmjerena ka samoj RE populaciji i njihovoj tradiciji, što smatra 45,7% anketiranih. Da je potreban dodatni napor Institucija i izmjene društvene svijesti o ovoj populaciji smatra 25,7% anketiranih, dok 28,6% krivicu prebacuje isključivo na Institucije i društvo.

■ Krivica na institucijama ■ Krivica na RE populaciji ■ Potreban dodatni napor

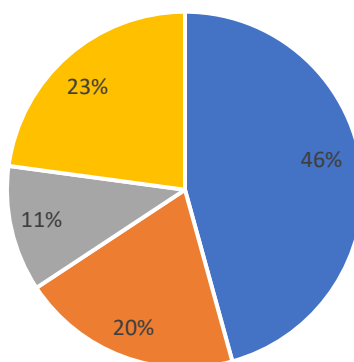
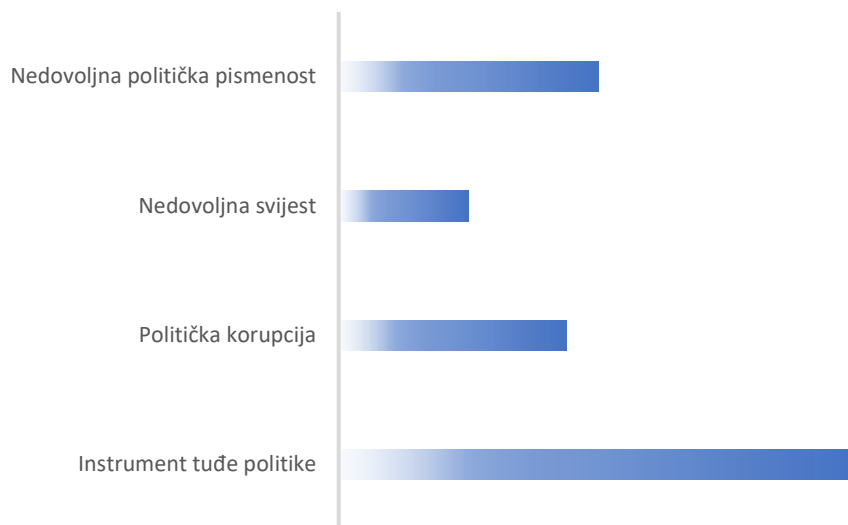
Romi u parlamentu

Anketa ukazuje da najveći dio uzorka uslovno blagonaklono gleda na eventualnu partiju koja bi trebalo da da predstavnika u Parlamentu, uz dozu nepovjerenja zbog prisutnih predrasuda i ustaljenih stavova da bi predstavnici populacije Roma i Egipćana bili samo instrument određenih političkih struktura bez ikakve autonomije. najveći broj anketiranih ima stav da je neophodno sazrijevanje političkog sistema (41,4%). Izričito negativan stav ima 14,2% anketiranih. Apsolutnu podršku daje 30% anketiranih dok 14,2% nema stav po ovom pitnju.

■ Apsolutno ■ Neblagonaklono ■ Nedovoljna zrelost sistema ■ Bez stava

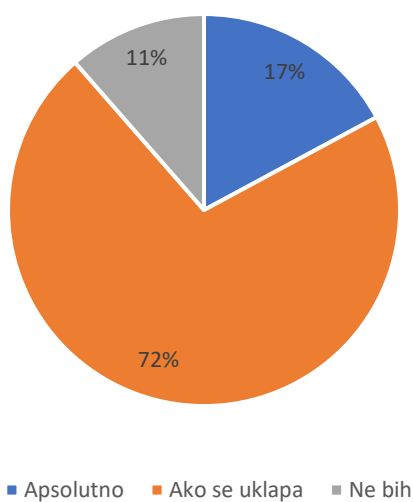
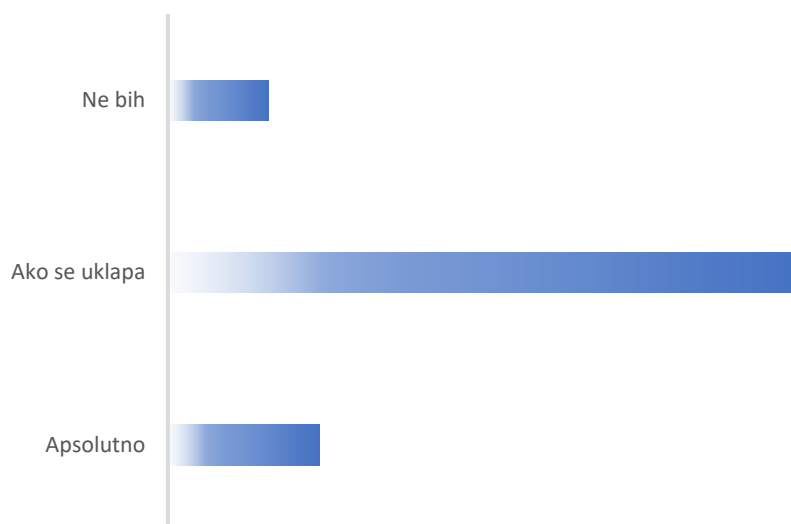
Najveći broj anketiranih sa izričito negativnim stavom (45,7%) je stav formiralo na osnovu bojazni da bi predstavnik partije Roma i Egipćana bio instrument određenih političkih struktura bez autonomije odlučivanja. Drugi dominantan stav je vezan za političku pismenost i razumijevanje politike među RE populacijom (22,8%), dok je oko 20 % anketiranih sa negativnim stavom kao razlog stava naveo veću izloženost malignim uticajima sa strane i većeg rizika od političke korupcije.

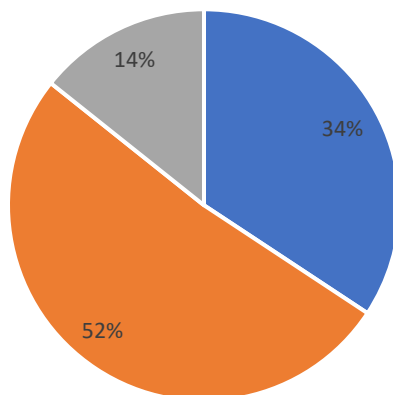
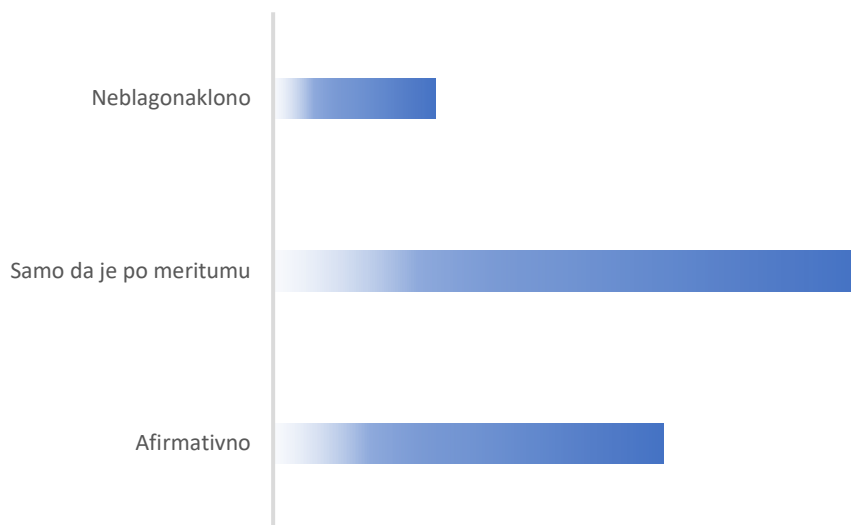
- Instrument tuđe politike
- Politička korupcija
- Nedovoljna svijest
- Nedovoljna politička pismenost

Romi i zaposlenje

Kada je u pitanju spremnost na zapošljavanje pripadnika RE populacije, većina anketiranih (71,4%) je izrazilo spremnost da zaposli lice koje pripada populaciji Roma i Egipćana ukoliko se uklapa u traženi profil za određenu radnu poziciju. Izrazito pozitivan stav prema zapošljavanju lica iz RE populacije ima 17,1% anketiranih, dok je izričito negativnih stavova bilo kod 11,4% anketiranih.

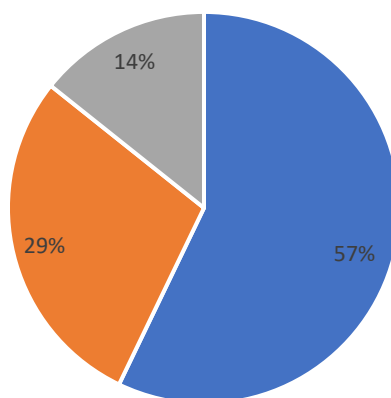
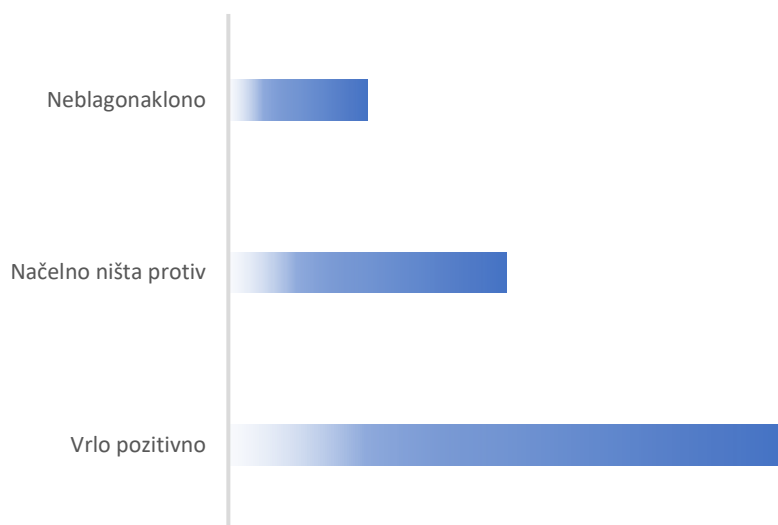

Većina anketiranih lica ne bi imalo problem da im rukovodilac na radnom mjestu bude lice koje pripada RE populaciji, s tim da rukovodeći položaj proilazi iz kvalitetnog odnosa prema zaposlenima, odgovarajućem iskustvu, znanju i zalaganju, što je odgovorilo 51.4% anketiranih. Potpuno afirmativno na rukovodioca koji pripada RE populaciji gleda 34,3% anketiranih, dok a priori neblagonaklon stav ima 14,2% anketiranih.

■ Afirmativno ■ Samo da je po meritumu ■ Neblagonaklono

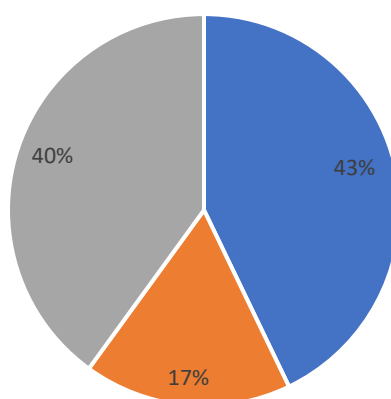
Na pitanje kako bi reagovali na novu koleginicu ili kolegu koji pripada RE populaciji, većina anketiranih lica ima vrlo pozitivan stav (57,1%). Potpuno neblagonaklon stav ima 14,3% anketiranih, dok 25,8% ima generalno pozitivan stav ali sa određenom dozom rezerve dok se koleginicu ili kolega bolje ne upozna.

■ Vrlo pozitivno ■ Načelno ništa protiv ■ Neblagonaklono

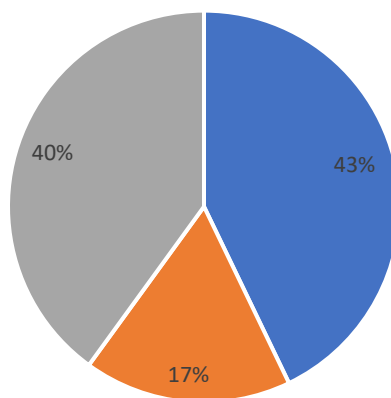
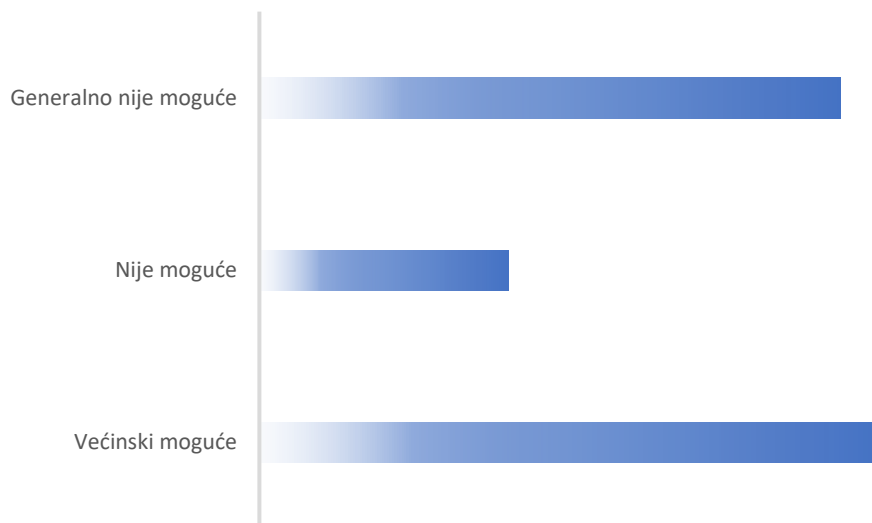
Socijalna i društvena inkluzija

Broj anketiranih lica koja su na pitanje da li bi zasnovali prisan prijateljski odnos sa licem koje pripada RE populaciji, pozitivno se odredilo 42,9%. Negativan stav je iskazalo 40% anketiranih dok je bez jasnog stava na ovu temu bilo 17,1% anketiranih.

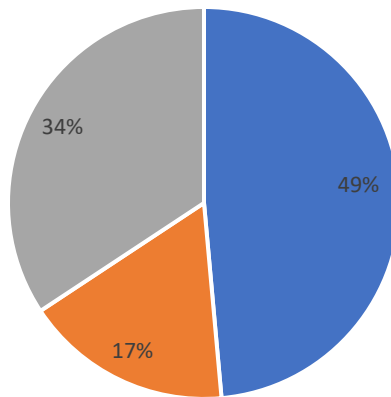
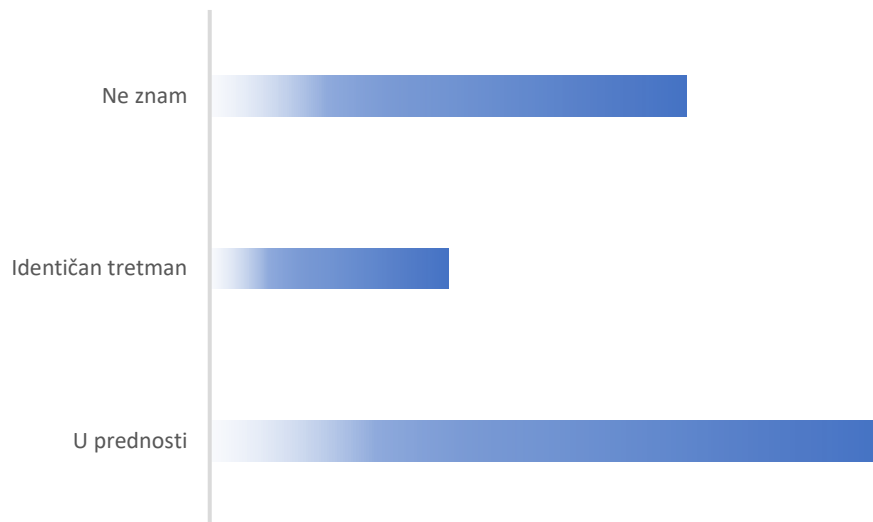
■ Da, naravno ■ Bez jasnog stava ■ Ne bih

Najveći broj anketiranih podržava tezu da šira integracija i inkluzija populacije Roma i Egipćana nije moguća (40 % anketiranih je odgovorilo da usljed ukorijenjenih tradicija i gledišta RE populacije dugoročno uspješna inkluzija nije moguća, dok je 17,1% anketiranih imalo tvrd stav da integracija i inkluzija nijesu mogući). Da je uz zalaganje društva, institucija i pripadnika populacije Roma i Egipćana većinski moguća uspješna inkluzija smatra 42,9% anketiranih lica.

■ Većinski moguće ■ Nije moguće ■ Generalno nije moguće

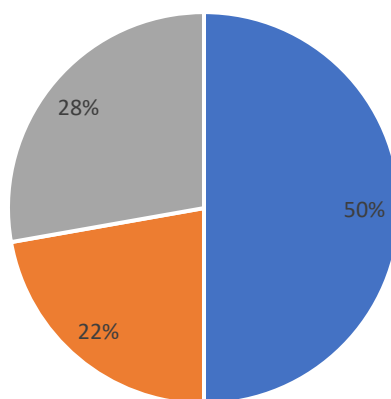
Na pitanje da li smatraju da imaju iste polazne šansa u društvu u odnosu na populaciju Roma i Egipćana, većina anketiranih je svjesna da je u prednosti (48,6%), dok njih 17,1% smatra da svi imaju iste šanse.

■ U prednosti ■ Identičan tretman ■ Ne znam

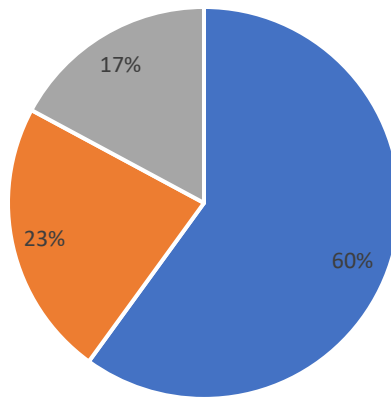
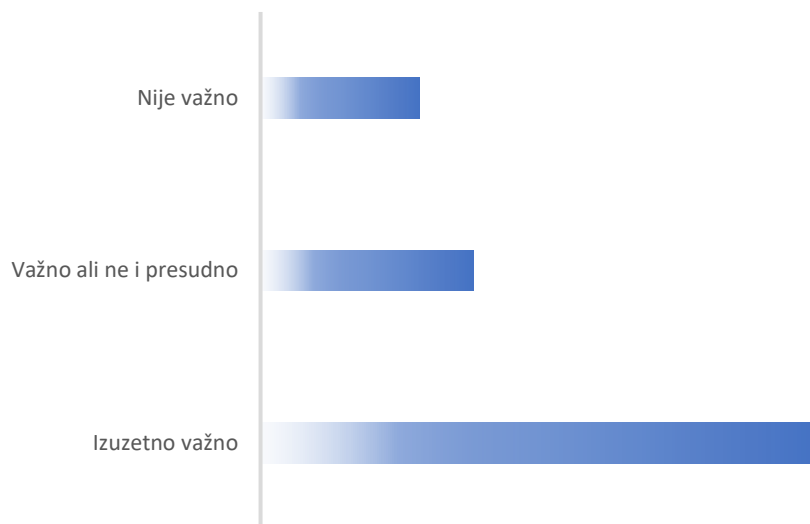
Romi i edukacija

Najveći broj anketiranih lica je na pitanje kako bi gledali na okolnost u kojoj njihovo dijeli razred sa djetetom koje pripada RE populaciji odgovorio afirmativno (51,4%). Neblagonaklono gledište je imalo 28,6% dok bi 22,9% anketiranih sugerisalo djeci da budu rezervisana i obazriva sa djecom iz RE populacije, ali generalno nisu protiv.

■ Vrlo pozitivno ■ Rezervisano ■ Negativno

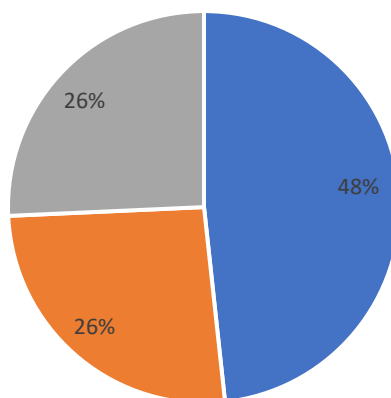
Percepciju da je školovanje važno za inkluziju RE populacije ima 60% anketiranih, dok 22,9% smatra da je važno ali ne i presudno. Od ukupnog broja anketiranih 17,1% smatra da školovanje nije važno za inkluziju u društvene tokove.

■ Izuzetno važno ■ Važno ali ne i presudno ■ Nije važno

Percepcija o diskriminaciji

Anketa na bazi uzorka pokazuje da je opšta populacije svjesna položaja populacije Roma i Egipćana jer je 48,3% smatra da je navedena populacija izložena diskriminaciji, dok 24% smatra da diskriminacija nije prisutna u velikoj mjeri.

■ Da ■ Ne ■ Ne znam

Zaključak

Sprovedeno istraživanje pokazuje određene pomake kada je u pitanju percepcija populacije Roma i Egipćana, jer je ipak najveći broj anketiranih lica izrazio svjesnost da je navedena populacija izložena diskriminaciji i da nema iste polazne osnove kao većinsko stanovništvo. Ipak, potreban je multisektorski pristup i napor u cilju širenja svijesti jer većinsko stanovništvo ima percepciju da većina pripadnica i pripadnike ovih naroda svjesno biraju da žive u svojevrsnoj izolaciji i u poznatim uslovima. Ono što posebno ohrabruje jeste iskazivanje spremnosti i pružanje ruke za one pripadnice i pripadnike koji su spremni da rade i uče, što je ovo istraživanje dominantno pokazalo.

Iako je vidljiv rad Institucija i civilnog sektora u smjeru uspješnije integracije i korigovanja društvenih predrasuda o Romskoj i Egipćanskoj populaciji, potrebno je dosta vremena i truda kako bi se ostvario željeni rezultat kada je u pitanju integracija i inkluzija ove populacije u socio-društvene tokove.